

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaiksi

Akavan Erityisalat AE ry:n ja jäsenyhdistyksensä Tiedon- ja arkistohallinnan ammattiyhdistys ry:n lausunto

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Painotamme valmisteilla olevan tiedonhallintalain ja muun viranomaisten arkistotoimintaa koskeva lainsäädännön huomioimista myös tässä valmistelussa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 89 artiklan 3 kohdan mukaiset poikkeukset ja suojatoimet tulee määritellä ja avata riittävästi. Viittaamme tässä ehdotuksen sivulle 132, luku 3.10. Yleisen edun mukainen arkistointi.

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Jos tietosuojavirasto ei käsittele sille osoitettua rekisteröidyn valitusta, jonka mukaan rekisteröityä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan tietosuoja-asetusta, tai tee yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua ilmoitusta asian käsittelemisestä kolmen kuukauden kuluessa, valittaja voi saattaa asian hallinto-oikeuden käsiteltäväksi.

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

Työryhmä ei ollut yksimielinen siitä, tulisiko viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin voida kohdistaa hallinnollisia sakkoja niiden rikkoessa yleistä tietosuoja-asetusta.

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

- o kyllä
- o kyllä, mutta sakkojen enimmäismäärää tulisi madaltaa viranomaisten ja julkishallinnon elinten osalta
- o ei

Perustelut

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

Sivulla 30 kappaleessa Virkavastuu käsitellään rekisterinpitäjien ja virkamiesten vastuukysymyksiä. Kappaleessa 2 todetaan, että ”Oikeuskäytäntö on osoittanut, että nykyinen henkilörekisteririkos ei ole käytännössä kohdistunut rekisterinpitäjiin, vaan käytäntö on osoittanut, että rikosoikeudelliseen vastuuseen joutuu yksittäiset henkilötietojen käsittelijät”. Yksittäisen työntekijän, virkamiehen ja viranhaltijan oikeusturvan toteutumiseen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomioita. Vastuu työvälaineiden tietoturvasta, mm. lokitiedot, kuuluu rekisterinpitäjälle. Tietojen käsittelyn vastuukysymykset on määriteltävä selkeästi ja on huolehdittava henkilöstön riittävästä ja jatkuvasta perehdyttämisestä. Kouluttautumiseen tulee varata aikaa esimerkiksi tietojärjestelmien ja niiden uusien toiminnallisuuksien käyttöönoton yhteydessä. Huolehtimalla riittävästä tietoturvasta, voidaan taata yksittäisen työntekijän, virkamiehen ja viranhaltijan oikeusturva.

Lisäksi rekisterinpitäjän tulee huolehtia henkilöstön riittävästä osaamisesta ja resursoinnista vaatimusten täyttämiseksi. Asiakirjahallinnon tehtäväkenttään on perinteisesti kuulunut Hyvän tiedonhallintatavan edistäminen, joka kattaa myös osa-alueita tietoturvasta ja tietosuojasta. Näin ollen edellä mainittu osaamis- ja resurssivaatimus koskee rekisteripitäjäorganisaatioiden asiakirjahallintotoimintoja.

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojatoimista

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

Työnantaja käsittelee ammattiliiton jäsenyyttä koskevia henkilötietoja mm. ammattiliiton jäsenmaksun työnantajaperinnässä ja työtaistelutilanteissa. Näitä henkilötietojen käsittelyn tilanteita ja käsittelyn edellytyksiä ei ole todettu TATTI-työryhmän mietinnössä eikä myöskään ehdotetun tietosuojalain 2 tai 5 luvun yhteydessä kuten ei muutoinkaan ehdotetussa laissa.

Ammattiliiton jäsenyystiedon luovuttaminen työnantajalle ammattiliiton jäsenmaksun perintää ja tilittämistä varten voi toteutua kahdessa eri tilanteessa: 1 aloilla, jolla ei ole työehtosopimusta, jolloin käytäntö perustuu ammattiliiton ja työnantajan sopimukseen, tai 2 työehtosopimusaloilla; käytännön yksityiskohtaisista ehdoista sopimisen laajuus ja yksityiskohtaisuus voi vaihdella. Asia koskee samalla tietosuoja-asetuksen 9 artiklaa, erityisesti sen 2. b)- ja d)- kohtia. Ammattiliiton jäsenyystiedon käsittely työnantajan toiminnassa voi tulla kysymykseen myös työtaistelutilanteissa, kun selvitetään, ketkä ovat työtaistelun piirissä.

TATTI-työryhmän mietinnön perusteella epäselväksi jää, onko ammattiliiton jäsenmaksujen työnantajaperintä ja maksujen tilittäminen mahdollista tietosuoja-asetuksen voimaan tultua työehtosopimuksettomilla aloilla ja niillä työehtosopimusaloilla, joilla tämän käytännön yksityiskohtaisista ehdoista ei ole sovittu, suoraan tietosuoja-asetuksen 2 d)-kohdan nojalla, eli henkilötietojen luovuttaminen yhteisön ulkopuolelle rekisteröidyn nimenomaisella suostumuksella, vai vaatiiko käytännön toteuttaminen asetuksen 2 b)-kohdan nojalla kansallista lainsäädäntöä. Tällöin työnantajalle säädettäisiin oikeus käsitellä ammattijärjestön jäsenyystietoa, "sallitaan -- jäsenvaltion lainsäädännössä".

TATTI-työryhmän mietinnön perusteella epäselväksi jää tietosuoja-asetuksen voimaan tultua ammattiliiton jäsenyystiedon käsittely työtaistelutoimenpiteiden yhteydessä työnantajan toiminnassa. Myös tämä kysymys ja mahdollisesti tarvittavan sääntelyn tarve on arvioitava jatkovalmistelussa.

Edellä todetut kysymykset on käsiteltävä tietosuojalain jatkovalmistelussa. Tarvittava sääntely voitaisiin toteuttaa esimerkiksi 2 tai 5 luvun yhteydessä. Tällöin säädettäisiin työnantajan oikeudesta käsitellä ammattijärjestön jäsenyystietoa jäsenmaksun työnantajaperinnän ja työtaistelutoimenpiteiden yhteydessä.

Helsinki 30.8.2017.

Akavan Erityisalat AE ry

Helena Lamponen

edunvalvontayksikön päällikkö